



BUDA-PESTA

5 Martiu st. v.
18 Martiu st. n.

Va esi duminec'a.

Redact.: strad'a Havas nr. 1.

Nr. 10

ANUL XIII.

1877.

Pretulu pe una anu 10 fl.
Pe 1/2 de anu 5 fl.; pe 1/4 de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Romani'a 2 galbeni.

POPÓRELE DACIEI INAINTE DE COLONISAREA ROMANA. *)

VI.

Thracii.

Din espositiunea ethnografica in generalu amu vediutu, cã primii locutori ai Europei — Celtii — estindiendu-se de la radecin'a indo-arica pe laturea nordica a catenei muntiloru taurici pana la Pontulu euxinu, au descacatu mai antãiu peste Bosforu si Proponte in Thraci'a, — de unde suindu-se spre nordu au ocupatu mijloculu Europei d'a lungulu Istrului, despre o parte pana in peninsul'a pireneica si insulele Albionului, era despre alt'a pana la Chersonetulu Cimericu.

Amu vediutu si acea, cã popórele cari au urmatu indata dupa Celtii in Europ'a totu pe calea aceea, au fostu Thracii.

Timpulu primu istoricu afla deja, cã unde incetãza popórele celtice spre partile meridionale ale acestui drumu ethnicu, acolo se marginescu popórele thracice, asiã cã ariergard'a celtica se póte totu-de-odata considerã cá avantgard'a thracieniloru.

Homer ¹⁾ cunósce tóta peninsul'a cea ma-

re intre Pontulu euxinu, marea egeica si marea adriatica sub nume de Thracia ²⁾, a carei limite spre nordu ajungu pana la vadurile din regiunile cele intunecóse ale Cimeriloru. Din Thraci'a sufla venturile nordu-vestice numite de Greci *τροασιας*. D'acolo aduce elu pe Missii si alte popóre thraciene in espeditiunea troiana, era pe Theucii troieni, pe Peonii si pe alti consoti de arme ai loru devinsi, i lasa sè fuga in Thraci'a.

Herodot ³⁾ dice, cã Thracii sunt, dupa Indi, cea mai mare ginte, care se estinde de la Celtii si Scythii pana la Hellas si pana in Asi'a mica.

Strabo ⁴⁾ taia prin Istru partea Europei d'a supra Thraciei in dóue parti, enumerandu d'a stang'a Istrului popórele germane, dacogetice, bastarnice si scythice, — era d'a drépt'a — Thraci'a intréga, dimpreuna cu Illiri'a, Macedoni'a si Hellas.

Datele aceste generale indegetéza destulu la aceea, ce vomu comprobã mai pe largu si in specialu :

1-o. Cã Thraci'a primindu-si locitorii sei

*) Continuare din nr.ii 7-14, anulu 1876 alu „Familiei.“

¹⁾ Homer, Illiada, 9. 13. Odyss. 11. 15. 16. 19.

²⁾ *Θρακία* a Thrace Nimpha.

³⁾ Herodot, IV si V.

⁴⁾ Strabo, VII, 5. 6. 7.

din Asi'a mica, între popóarele ambeloru acestorú tinuturi a domnitu o identitate etnica, care împingându-se successivú spre Istru, au împoporatu si Daci'a;

2-o. Cã Thraci'a, cá conceptinue geografica, a avutu mai antãiu unu tinutu mai largu marginitu de la Pontu spre Istru si Savu in susu pana in regiunea adriatica, apoi in josu pana in Archipelagulu grecescu; apoi peste Helespontu si Bosforu a cuprinsu in sine partea nordu-vestica a Asiei mici.

Mai tardiu inse formandu-se statele speciale ale Helleniloru, Macedoniloru, Epirotiloru, Illiriloru, Venetiloru, Messiloru etc. Thraci'a in sensu mai strinsu s'a restrinsu in fine numai la popóarele dintre Emu, Rodope, sinulu thracicu, Proponte si Pontu.

Cã sè putemu demonstrá aceste dóue asertiuni, vomu face mai antãiu o revista scurta peste popóarele din peninsul'a vestica a Asiei mici, de unde apoi urmarindu inmigratiunea in Thraci'a, vomu analisá referintiele geografice si ethnice de aci.

Amu aretatu in espositiunea migrãrii ethnice de la Indu spre Europ'a, cá prim'a grupa, ce — apucandu pe cóst'a nordica a catanei muntiloru taurici — a trecutú peste Bosforu si Proponte in Europ'a, a fostu a Celtiloru. Remasitiile acestora, pe cari i-a apucatu memori'a umana in traditiunile prinse de primii scriitori, vinu sub nume de Meoni, Peoni, Pelasgi s. a. cari cá ariergard'a Celtiloru trecu in Thraci'a si d'aci in Itali'a.

Paralelu cu aceste ultime remasitii celto-thracice se estindu pe cóst'a meridiana a catanei taurice popóarele semitice ale Phenitiloru, Siriloru, Chaldeiloru s. a. pana se oprescu de litoralulu marei aegeice. Ací intalnindu-se cu soiurile arice, se mesteca la olalta si compunu o grupa noua ethnica — numita cea thracica, mam'a familiei sudeuropene, — ramurite, dupa cum amu vediutu, in cea *hellenica*, *italica* si *thracica* propriu disa.

Si pe candu dominatiunea semitica se estinde peste tiermii Africeí, éra Arii remasi in Asia fundéza imperiile assirice, medo-perse si babilonice: pe atunci in peninsul'a numita Asia mica se forméza mai multe staturi merunte omogene, precum a Lidiloru, Troieniloru etc.

Intre aceea turmele pelasgice, meonice si alte ariergarde celtice din Thraci'a, ⁵⁾ latindu-

se spre Thesali'a, Beoti'a, Hellas si Arcadi'a, se intalnescu pe tiermii cei coltiurosii ai Archipelagului cu coloniile nautice ale Aegiptieniloru sub Cecrope in Athic'a, sub Danu in Argu, etc. cu ale lui Cadmus din Phenici'a — in Beoti'a, (care a adusu cu sine si literile pheniciane, trecute apoi cu Pelasgii, Thyrenii etc. si in Itali'a,) la care mai putemu adauge si ale lui Pelope din Phrygi'a, celu ce a trecutú in Peloponesu etc. — tóte au datu acelu norocosu processu de amalgamisare, care — intrunindu in sine calitãtile cele poetice din muntii Emului cu cultur'a egiptiana si cu industri'a si comerciulu phenicianu, a produsu pe natiunea cea pe câtu eroica, pe atãtu si magistra civilisatiunii europene, ⁶⁾ — dicu pe natiunea hellena cu limb'a dieiloru Olympici.

Acésta natiune ni-a datu pe tat'a poesiei, Homer; acést'a pe parintele istoriei, Herodot, — din cari se adapa tóta istori'a antica a popóreloru ce ne interesséza mai multu si pe noi.

De la acésta natiune a esitu mithulu celu frumosu alu argonautiloru din Thesali'a, care tramite pe Heracle, pe Jason, pe Orfeu si alti conducatori de colonie civilisatóre pe tóte tiermurile mãriloru, incependu de la Colchis, Hilaea si Istru, pana la Adria, Sicili'a si Gades (Gibraltar.) Acésta natiune entusiasmandu-se de frumseti'a Hellenei lui Menelau, misca tóta Thraci'a si Greci'a a supra Troiei, pe care spargându-o, lasa coloniile sale in Phrygi'a si Lidia, éra pe Teucrui devinsi i lasa sè scape in Thraci'a si Itali'a.

Cine nu vede in aceste si alte asemeni migratiuni, precum sunt caletoriile lui Odiseu, si in pretensiunile Heraclidiloru la conducerea destineloru celoru propagatóre de cultura si libertate ale popóreloru hellenice, unu tesauru de traditiuni, cari intindiendu-se peste mii de ani indereptu spre sorgentii originei genului omenescu, s'au pastratu pana astadi cá natiuni poporale la tóte popóarele din peninsul'a thracica?

Cine nu vede in miscãrile si espeditiunile reciproce ale popóreloru din Asi'a mica spre Thraci'a, de aci spre Hellas, din Hellas éra spre Asi'a mica, si in fine dupa batai'a Troiana d'aci éra spre Traci'a, o continuitate si identitate ethnica?

⁵⁾ Strabo 321. Rotteck.

⁶⁾ Herodot, II 49. 50. 51. 81. 146. V. 57 etc. Strabo 231. 321. 328. 330. 401—410. 468. 649 etc.

Homer, ⁷⁾ Herodot ⁸⁾ si Strabo ⁹⁾ ni spunu despre o parte, că Meonii, Pelasgii, Enetri, Japodii, Peonii si alte popóre prin Thraci'a au emigratu din Lidi'a; éra despre alta parte, că din Thracii Mysieni, Brygii, Tynii s. a. cari au luat parte la espeditiunea troiana, ocupandu locurile acestora, au formatu staturile cele merunte dintre Halis si Proponte, redicate pe ruinele Teucriloru, sub numiri identice de Mysi'a, Phrygi'a, Bythinia etc. In fine, că Lidi, Mysii si Phrygii sunt frati despre o parte cu Thracii, despre alt'a cu Paphlagonii, Carii, Eolii si Jonii, Lycii si Lygii s. a. Toti accestia tinu cu preferintia cultulu lui Dionisos, au datine analóge, chiar si dialectele loru sunt ori identice ori tare aprópe un'a de alt'a.

Ce probleme mai invederate ni mai trebuescu in respectulu identitatii ethnice intre popórele din ambele ripe ale Propontelui?

(Va urma)

ROMANTIA SPANIÓLA.

(Dupa Pusckin.)

Sufia zefirulu,
Muge,
Fuge
Quadalquivirulu!

Pe ceru d'aurit'a luna
Printre stele-a 'naintatu;
Éta si Spaniól'a juna
Pe balconu s'a aretatu.

Sufia zefirulu,
Muge,
Fuge,
Quadalquivirulu!

„O Senor'a mea iubita,
Las' mantil'a nitielusiu,
Sè-ti vedu faci'a ta dorita,
Sè-ti vedu divulu piciorusiu!“

Sufia zefirulu,
Muge,
Fuge
Quadalquivirulu!

Faci'a ei dulce s'aprinde; . . .
Cavalerulu celu gentilu

⁷⁾ Homer *Illyas* si *Odyss.*

⁸⁾ Herodot, I 94. 141, II 49—51, 81, 128. III, 90. IV, 13. 79. V 1—13, 46. 57. VI 45. 73. VII 45. 74. 75 etc.

⁹⁾ Strabo, 294—298. 301—305, 315—316, 321. 330. 471. 541—543. 555. 556. 571—572, 586. 590. 608 etc.

Scara de metasa 'ntinde
Si 'n balconu urca agilu!

Sufia zefirulu,
Muge,
Fuge,
Quadalquivirulu!

Stau cu buzele unite,
Ochi in ochi si sinu la sinu,
Si mominte fericite
Se stracoru incetu si linu!

Sufia zefirulu,
Mugea,
Fugea
Quadalquivirulu!

Al. A. Macedonschi.

MIRÉSA PENTRU MIRÉSA.

— Comediá in trei acte. —

(Urmare)

Scen'a VI.

Cei de mai nainte si Ilutianu cu Rucsanda.

Iustinianu: (diarindu-i, la o parte.) Draculu sè ve fi luat cu visita-ve cu totu!

Rucsanda: Ah! bine-mi pare, Veronica, că te vediu! Sum de totu *motionata*!

Ilutianu: (i sioptesce) *Emotiunata*!

Veronica: Sarutu man'a, dómna. (Barbatii stringu man'a, damele ocupa locu pe divanu, barbatii stau la capetele divanului.)

Rucsanda: Dar cum te affi, scump'a mea? Nu te-am vediutu, de candu ai esitu din *passionu*.

Ilutianu: (sioptindu-i) *Pension*.

Veronica: Bine, draga dómna? Dar dta. Precum vediu, esti totu frumósa cá 'n trecut.

Ilutianu: Aerulu de munte n'au remasu fara efect.

Veronica: Ah! asiá dara ai petrecutu vér'a la munte. Cum ti-a parutu?

Rucsanda: Pré frumosu, *fórté marsiantu* . . .

Ilutianu: (o corege) *Siarmantu*.

Rucsanda: Nu este mai frumosu nimica, decâtu a vedé sórele resarindu. Sè stai atunce pe pisculu unui munte si sè privesci de acolo 'n vale, unde tocmai atunce strabatura primele radie! Ce vedere *francata*!

Ilutianu: (o corege.) *Frapanta*!

Iustinianu: In adeveru unu tablou *fórté pitorescu* acest'a! Dar spre a-lu intielege, trebue cá cine-va sè aiba unu sufletu poeticu, cum au damele.

Ilutianu: Eu nu-mi arogu, că am sufletu poeticu, pentru că in veci n'am mintitu nici odata; cu

tóte aceste si mie mi-place diminéti'a la munti. Atunce-i mai bunu zerulu de capra.

Rucsanda : Dar sér'a ! Ah ! sér'a e totu asiá de frumósa.

Ilutianu : Nu-mi place sér'a, càci atunce pré s'aude canteculu bróscelorú din balta !

Rucsanda : Tu esti unu omu fórté *ortograficu*.

Ilutianu : (o corege sioptindu.) Prosaicu !

Rucsanda : Ce minunata e sér'a candu apune sórele de dupa muntii, cari si scalda piciórele in valurile riurilorú *dudulante* . . .

Ilutianu : (o intrerumpe, coregéndu-o) Undulante . . .

Rucsanda (continuandu) . . . Ce privelisce *exhalanta* ! . . .

Ilutianu : (coregéndu-o incetu) Escelenta.

Rucsanda : Anim'a-ti salta de *humoru*.

Ilutianu : (coregéndu-o incetu.) Amoru.

Rucsanda : (continuandu.) Candu te uiti, tóta *tapiseri'a* . . .

Ilutianu : Atmosfer'a.

Rucsanda : (continuandu) . . . ti-pare cà e incinsa cu *ciucuru* . . .

Ilutianu : Purpuru !

Rucsanda : (continuandu) . . . si vedi auritu minunatu intregulu *Hellespontu* . . .

Ilutianu : Orisontu.

Rucsanda : (continuandu) . . . Ti-pare, cà ai parasitu lumea acést'a, si ai sboratu de odata peste nori in alta lume, mai frumósa, mai incantatória, tocmai in *Otcolon* . . .

Ilutianu : (o corege incetu) Heliconu ! Dar én gata odata si nu me mai compromite cu vorbele-ti intortocate !

Scen'a VII.

Cei de mai nainte si Movilescu cu Cleopatra.

Cleopatra : Te salutu, scump'a mea Veronica ! Ah ! si dta esti aice, dómna Ilutianu ! (Damele se saruta, barbatii si-stringu man'a ; damele ocupa locu pe unu divanu ; barbatii se punu pe altulu, in giurulu unei mese.)

Veronica : Dar candu ai sositu, draga ? Am auditu, cà ai fostu dusa in caletoria ?

Cleopatra : Inca nici n'am sositu, iubit'a mea. Ci tocmai acuma ne aflámu in cale catra casa. Am gânditu inse sè facemu aice la voi o scurta pausa, sè ne mai restaurámu putintelu.

Veronica : Fórté frumósa idea. Si ti-multiamescu, cà ai binevoitu a-ti aduce a minte si de mine.

Movilescu : Déca este verb'a de multiamita, apoi si eu trebue sè-mi pretindu o parte din ea, pentru cà eu am fostu, care am propusu nevestei mele sè vinimu aice.

Veronica : Ah ! ti-multiamescu, domnule. (Catra Cleopatra.) Asiá dara nu e meritulu teu, iubit'a mea ! Tu dóra nici n'ai fi vinitu, déca nu propunea stimatulu teu consorte.

Cleopatra : Cum sè nu ! Si eu tocmai asiá am doritu sè viu aice, cà dinsulu. Pentru cà nu te-am vediatu de multu, si pentru cà tare te iubescu. (La o parte.) Uita-te la ea, satén'a simpla ce este, inca mai pretinde, cà eu sè-i facu visita !

Movilescu : Asiá-i, domnisióra. Soci'a mea inca si-a exprimatú dorinti'a mai de multu de a ve cercetá.

Veronica : Fórté me bucuru ! Diu'a de adi se incepe pré bine. Tocmai in momentulu trecutu a sositu Rucsanda cu domnulu Ilutianu ; ér acuma o alta supindere, totu atátu de placuta.

Rucsanda : Nu este mai frumosu, decátu candu prietenele traiescu in *aragonia*.

Ilutianu : (coregéndu-o) Armonia.

Cleopatra : (la o parte.) Ce ridicula e femei'a acést'a ! (Cu voce nalta.) Ai dreptu, bun'a mea Rucsanda. Inse nu totu-de-una poti sè traiesci asiá precum ai dori.

Veronica : Nu trebue decátu sè ne iubimu cu sinceritate, si-atunci bun'a relatiune nici odata nu se póte conturbá.

Cleopatra : De cumva tóte aru avé o anima atátu de nobila cà si tine. Inse multe au scaderi mari. Sè ve spunu numai unu esemplu. Cunósceti si voi pe Virginia Cicarescu, fic'a septemvirulu pensionatu.

Veronica : Amu fostu dimpreuna la pensionatu.

Cleopatra : Scii draga, Veronica, nu mi-i dati n'a a cârti pe nimene. Inse ceea ce face fét'a acést'a este mai multu, decátu sè me potu contení a nu spune adeverulu.

Veronica : Cum asiá draga ! ? Candu traiamu la olalta, dins'a erá o féta blanda si fórté placuta.

Cleopatra : S'a stramutatu de totu. De candu a esitu din pensionatu, par cà nu mai este ceea ce a fostu. Cà fica de septemviru pensionatu si-aróga supunere, inchinare. Audi acolo ! Eu sè facu ei poclóne ? ! Dar pentru ce ? Din ce familia e dins'a ? Mosiulu seu a fostu plugariu. Dóra tocmai iobagiulu mosiului meu, carele a fostu proprietariu de pamentu . . . Apoi chiar sè fimu din familie egale ! Dar purtarea ei ! . . . E unu scandalu ! . . . Auditú-ati istori'a ei cu unu oficiu de la husari ? : . . . Nu ! . . . e fórté picanta . . . In vér'a trecuta totu orasiulu despre acést'a a vorbitu . . . Lasa cà vi-o povestescu acusi. Vetí avé mare desfetare . . . A de-una-di am intelnitú-o pe promenada ! Cum a fostu imbracata, fara gustu ! Indata se cunóscé, déca cine-va n'are o crescere cum se cade . . . Si ce conversatiune frivola a intretinutu cu niste tineri . . . De atunce n'am ochi s'o vediu . . . E nesuferibila . . .

Scen'a VIII.

Cei de mai nainte si Cicarescu cu Virginia.

Cleopatra : (Sare iute de pe divanu, fuge inaintea Virginiei si o imbratiseaza.) Bine ai vinitu, draga!

Virginia : Pentru ce?

Cleopatra : Pentru că tocmai acuma vorbiam despre tine.

Virginia : Mare onóre! Dar ce ati vorbitu? Dó-ra m'ati căritu?



Tiarina Maria Alesandrova.



Marele duce Alesandru Alesandroviciu.

(Cesareviciu)

Veronica : La noi!

Virginia : (cu Zwickler pe nasu.) Ti-am fostu datóre cu o suprinde. Si éta am grabitu s'o indeplinescu.

Cleopatra : Chiar bine, că ai vinitu.



Vladimiru Alesandroviciu.

Iustinianu : Dar pôte-se vorbi altu-felu despre dta, decátu numai bine si frumosu? Cine ar vorbi altu-felu, de sigur ar face acést'a numai indemnatu de invidia.

(Va urna.)

Iosifu Vulcanu.

SECRETELE CASTELULUI.

— Romanu, de **XAVIER de MONTÉPIN.** —

(Urmare.)

Deci nu-i remase alta mantuintia, decâtu nu-mai un'a; aceea de a merge in castelulu rudei sale, contele de Rahon, si de a convinge pe dinsulu, cu puterea minciuniloru, prin amagire si ipocrisia, că elu -- marquisulu -- este compromis si ingreunatu de niste aparintie false, si că in realitate elu n'a seversitu nici un'a din crimele cu cari erá acusat.

Contele de Rahon, locotenentu generalu alu armateloru regelui si celu mai avutu proprietaru din Auvergne, precum scimu deja, erá unu omu fôrte puternicu.

De cumva marquisulu va reesi sê fã primitu de acel'a si sê-lu convinga de nevinovat'a sa, totulu va avé sê mérga bine.

Ajunsu din colo de grathile de feru ale castelului de Rahon, nu i-ar mai fi pasatu multu de locotenentulu civilu si si-ar fi batutu jocu de tôte brigadele gendarmeriei. Afara de aceste, contele de Rahon se va adressá de-a dreptulu catra regele, cá sê cêra grati'a rudei sale, si vadi'a lui la curte erá asiá de mare, încâtu putea sê capete fara nici o indoiela acea gratia.

Lucrulu de capetania, tînt'a unica de acuma inainte pentru marquisulu, erá de a sosi fara nici o pedeca in castelulu de Rahon. Dar ce departare mai erá pan'acolo, si cum sê tréca acea departare?

Éta intrebarea ce trebuia rezolvita!

IX.

Convorbire cu unu plugaru.

Spre a puté gasi chei'a deslegării pentru problem'a din sirele din urma ale capitlului precedentu, elu erá silitu sê intrebe pe cine-va dintre locuitorii din aceste parti, -- si in butulu dorintiei sale supreme, d'a se ferí de ori ce prin care si ar atrage atentiunea, Saint-Maixent trebuí sê se impace cu ide'a acést'a.

Prin urmare oprí pe Djali si aruncá o privire in giuru de sine.

Dar, pana unde ochii putura strabate, elu nu diari nici o creatura omenesca pe campu in acea óra de deminétia; totu ce putú vedé, la o departare cam de unu patraru de mila, in cóst'a colinei paduróse, erá o casulía de campu, cu acoperisiu de paie, un'a din cele amintite mai susu.

Saint-Maixent se 'ndreptá catra acea casulía.

In momentulu candu mai sosi acolo, esi unu plugaru cam de trei-dieci de ani, tienendu in mana o césca plina de supa grósa; elu se asiediá pe o lavitia de pétra dinaintea portii casei, si incepú sê mance cu apetítulu celu mai bunu.

O tufa de spini ascundea dinaintea ochiloru sei pe caletoru, din a carui parte nici unu sgomotu nu-i semnalá apropiarea, cáci copitele lui Djali calcau pe unu adeveratu tapetu de érba.

Candu marquisulu esi inaintea acelei tufe, plugarulu si-innaltiá capulu cá sê védia pe calaretu, si de odata pare cá fu frapatu de o suprinde mare si de o gróza si mai mare.

Elu si voi sê se retraga si sê intre in casa, dar Saint-Maixent nu-i lasá timp.

— Eh! voinice, -- incepú elu, -- sê te intrebu ceva!

Plugarulu si-intrerupse indata mersulu si se rentórise, si vedindu cá celu ce i adressá acele vorbe in adeveru e unu gentilomu, lu-selutá cu respectulu, scotiendu-si caciul'a de lana.

— Unde sum aici? -- intrebá marquisulu.

— In valea de Mollière.

Acestu nume erá necunoscutu fugarului. Elu continuá:

— Cum se numesce orasiulu celu mai de aproape?

— Issoire.

— La ce departare zace acel'a?

— La siese mile.

— Ce cale e d'aice pana la Mauriac?

— Nu scíu sê-ti spunu cu siguritate, dar cei ce au fostu acolo, dicu, cá sunt celu putinu cinci-spre-diece mile.

— Spune-mi care e calea cea mai buna si mai scurta intr'acolo?

— Vedi turnulu acel'a colo in josu, la drépt'a, alu treile, a caruia cruce stralucesce in sóre cá argintulu?

— Vedu.

— E bine, turnulu acel'a e din Saint-Vial. Calea ce conduce la Mauriac trece p'acolo. Nu este en putintia sê gresiesci.

— Trece prin paduri calea acést'a?

— Oh! încâtu pentru acést'a, poti fi liniscitu, cáci calea trece totu timpulu sub padure; prin urmare n'ai ce te teme de nadusiela, nici in timpulu de acuma si in diua mare.

Aceste respunsuri, ce e dreptu lamurite si precise, erau date cu unu tonu siovaitoru si cam confusu, ce-lu observá marquisulu, precum si espresiunea de gróza a ochiloru ciceronului seu plugarescu.

— Dar bine, fratiorule, -- esclamá elu jumetate ridiendu, jumetate maniosu, -- la ce naib'a me privesci asiá? Este dóra ceva spariatoru in mine? Te temi de mine?

Intrebatu intr'unu modu atátu de directu, plugarulu imbracă o fizionomia de spaima si gângaví câte-va vorbe neintielese.

— Nebunu ce esti! -- strigá Saint-Maixent de totu iritatu, -- tu ti-bati jocu de mine? Sê scíi, cá eu nu voi suferí ast'a! . . . Raspunde, dar raspunde iute! Vreu sê scíu ceea ce te infrica.

— Sangele! . . . respunse plugarulu, aretandu o fatia atátu de respingatóre, încâtu marquisulu tresari, fara vointia.

— Sangele! -- repeti elu. Dar unde vedi tu sange?

— In totu loculu . . . fati'a si vestmintele, tôte ti-su rosie. N'asiu voi sê-ti lipsescu din respectu, cáci -- precum vedu -- esti unu domnu mare, dar atát'a sange . . . candu nu se sefe de unde vine, infrica . . .

Gentilomulu statú mutu si uimitu in restimpu de câte-va minute. Elu asemene nu scíá, de unde vine acelu sange? Uità de totu, cá in momentulu in care soldatulu Foussaint, lovitu de mórté, cadiu pe elu, sangele victimei acoperí pe ucigatoriu.

Acea aducere aminte, stersa de totu prin neli-

niscirile fugei sale, i revini numai decâtu, lamuritu si precisu.

— Da, da, trebuie sè fii uritu, — gândi marquisulu, — trebuie sè am aspectulu unui macelar, care esc din macelaria.

Dupa o tacere scurta inse, elu se stapani, se intarità a suride, si continuà cu voce nalta:

— Omu bunu, acést'a nici decâtu sè nu te neliniscèsc. Nu sum ranitu, sèu celu putinu ran'a mi-usióra, càci abià o simtiscèsc. Am avutu norocirea sè scapu intregu, asta nópte, din un'a din cursele cele mai grozave . . .

Plugarulu nu avù curagiulu sè 'ntrebe, dar o expresiune de curiositate ardentă se depingea pe fati'a lui, si ochii lui i se mariau fòrte.

— Intipuesce-ti, — continuà Saint-Maixent, — cà fara invederat'a protectiune a cerului, in acèsta óra nesmintitu n'asiu mai fi in lumea acést'a.

Ochiulu rotundu alu plugarului totu intrebà si marquisulu nu dorià decâtu sè vorbèsc, càci in sferitu, de cumva nu voià sè devina de totu suspectu, trebuia sè esplice câtu mai lamuritu, cum a fostu intr'atât'a acoperitu de sange.

— Calctoriã nópteã, — continuà elu, — de si nu din placere, dar celu putinu spre a me ferì de caldur'a nadasitóre a sórelui. La cincì sèu siese mile d'aice, si in momentul in care, plinu de incredere in bunulu renume alu tinutului, inaintám cu pasi lini de-a lungulu padurii, lasandu frênele cadindu pe calulu meu, de odata pe neasteptate niste banditi sarira spre mine si me detera josu de pe calu, sè me jafuiesca si de siguru sè me omóra numai decâtu. Spre norocire eu aveam la mine pistóle. Me servii de ele; unulu din miserabili a cadutu, dóra mortu, si cadendu m'a sangeratu. Eu nu facui decâtu mi-aperai viéti'a. Numai decâtu me urcai in siea, dadui pinteii calului meu si éta-me-su. Repediunea fugei mele in intunericu m'a facutu sè perdu calea drépta, éta caus'a pentru care te rogu sè-mi spuni unde me afli?

Acèsta povestire scurta nu tradà decâtu celu mai positivu adeveru, si ascultatorulu marquisulu nu parù a se indoì de felu in autenticitatea aceleia.

— M'asiu remasi, cà brigandii au fostu doi insi, — esclamá elu dupa unu momentu de reflexiune.

— In adeveru, — response asardandu Saint-Maixent, — ei erau doi insi.

— Tineri, nu-i asià? — continuà plugarulu.

— CREDU, cà asiu putè sè joru, cà ai dreptu.

— Unulu din cei doi a avutu peru blondu cà dta, nu-i asià? si mustetie lungi cà ale dtale?

— Nópteã erà négra, dar unu fulgeru mi-a permis sè vedu mustetiele si perulu de care mi-vorbesci. Am observatu, cà erau blonde.

Plugarulu batù 'n palmi.

— È bine, — reluà elu, — de cumva acel'a pe care dta l'ai lovit cu unu pistólu, e unu omu cu mustetie lungi, dta ai facutu in nópteã acést'a fara 'ndoiéla trei mile.

— Ah! trei mile, dici dta? In adeveru, fratióre, sum curiosu a scí cum?

— E fòrte usioru a ghicì? Omulu din cestiune nu e altulu decâtu vestitululu facatoru de rele, pentru a carui capu locotenentulu civilu din Clermont a vestitu premiu, si pe care gendarmii lu-cauta in totu anghiulu tierii, fara cà sè póta dá de elu.

— Cum se numesce acestu facatoru de rele?

— Ah! elu e destulu de cunoscutu, celu putinu dta nu vei ajunge departe, candu vei audi vorbindu-se despre elu cà despre unu lupu albu. E marquisulu Saint-Maixent, si cealalta persóna care lu-insotiesce, se numesce Lazaru si e servitorulu lui.

Gentilomulu nu tresari nici decâtu si nici unu muschiu alu fetiei sale nu se miscà.

— Asià dara cà cunosci pe acestu marquis de Saint-Maixent? — intrebà elu.

— Nu l'am vediutu nici odata, dar l'asiu recunósce numai decâtu.

— Fara sè-lu fi vediutu candva? . . . Éta ceea ce mi-pare curiosu.

— Nu asià cum ti-se pare. Descrierea lui e sigilata pe pórt'a parochiici de care apartíne cas'a mea. Me rogai de invetiatoru sè-mi faca o copia, si o am in cas'a mea; ast'a e bine asià. Trei mí de livre sunt bune de câscigatu! . . . Déca vei binevoi a intrá la mine, ti-asiu aretà peteculu de hârthia, si totu-odata ai avé ocasiune a te spelá de sangele inchiégatu care te disfiguréza.

Saint-Maixent siovai; dar numai decâtu i plesni prin minte, cà unu refusu din partea sa, ar nasce supunerii in plugaru, deci dise:

— Primescu bucurosu; dar de cumva me voiú dá josu, cine va tiné calulu meu?

— Mihaiu . . . Eh! Mihaiu! — strigà plugarulu.

Unu copilasiiu cam de diece ani, sanetosu, rosiiu la fatia, aparù in pórt'a, cu ochii inca inchisi de somnu, càci elu abià si-parasi patulu.

— Micutiule, — i dise tata-seu, — ai grige de calulu domnului si i dá de mancatu!

Copilasiulu apucà iute frênele ce i-a datu marquisulu; acest'a trecù pragulu si se aflà in o odaia mare, care servià de bucataria si sala comuna.

O juna femeia sprintena si gentila, cu rochia scurta si cu bratiele sufocate, spelá in apa rece pe unu baiatielu de trei patru ani, care protestà din tóte puterile plamaniloru sale, in contra acestei toalete cu totul de prisosu pentru elu.

Infatisiarea fòrte supriinditóre a gentilomului produse a supra femeii acel'a-si efectu cà si a supra barbatului. Ea lasà baiatielulu si se retrase cu spai-ma fòrte evidenta.

— Eh! nevèsta, nu te teme, — dise plugarulu cu unu risetu grosolanu; — sangele ce acopere pe acestu domnu mare este alu unui facatoru de rele; gratia lui, nu vomu mai audi vorbindu-se prin tíera de marquisulu de Saint-Maixent.

— Deie bunulu Dumnedieu! — dise incetu jun'a femeia, — càci deja au trecut multe nopti de candu am visuri tulburate! Are acestu gentilomu trebuintia de ceva?

— I trebuie apa si inca multa, cà sè-si redeie câtu mai curendu figur'a de crestinu.

Pe candu femeia aducea pe mésa unu vasu mare de porcellanu albu si vènetu, si lu-implù cu apa dintr' unu isvoru curatu cà aurulu, plugarulu aratà marquisului o oglinda acatiata pe parete.

— Uita-te colo, — dise elu, — si vei vedé cà asià nici decâtu nu esti frumosu.

Saint-Maixent se apropià de oglinda, si fu silitu a-si marturi insu-si, cà fati'a lui de jumetate acoperita de zdroburi de sange inchiégatu, nici decâtu

nu putea sè inspire decâtu numai gróza si desgustu.

— Descrierea este colo, — continuà plugarulu, — o poti ceti; eu o sciu de-o rostulu, si de cumva dóra marquisulu mai traiesce, si de cumva acestu dracu impeliatu va trece p'aice, eu am in coltiulu acel'a colo o pusca vechia incarcata pentru dinsulu, si pe onóra mea de Médardu Taboureau, eu me angagezu sè-i facu capetu! . . . Trei mii de livre, sunt o suma! . . . Ce vrei . . . eu nu sum bogatu . . .

X.

O surprindere neplacuta.

Ochii lui Saint-Maixent se 'ntórsera machinal-minte spre locul indicatu prin gestulu ospetatorulu seu.

Elu zarì acolo o pusca de forma antica, cu tieve ruginita, dar cu patu curatu si luciù, un'a din acele bune arme vechi, de cari plugarii se servescu candu mergu nóptea sè stea la pânda in capetulu unei paduri, si arare ori se rentorcu fara cá sè aduca a casa câte unu iepure séu iepure de casa.

Medardu Taboureau de siguru erá unu venatoru bunu, candu n'avea ce sè lucre altu ceva.

La vederea acestei pusci *incarcata pentru dinsulu* — (plugarulu i dîse acést'a) — marquisulu simtì trecêndu unu floru prin totu corpulu seu, si i pareá cá si candu s'ar aflá in curs'a de lupu; dar se stapanì si respunse cu surisu:

— Pe onóre, mi-pari unu omu bravu, si ti-dorescu cu tóta sinceritatea sè câstigi cele trei mii de livre.

— Candu mi-ai povestitu pericolulu celu mare, prin care ai trecut astá-nópte, — continuà Medardu Taboureau, — eu numai decâtu am presupusu cá cei doi facatori de rele au trebuit sè fia Saint-Maixent si servitorulu seu. Am cauza pentru acést'a.

— Ce? — intrebà gentilomulu.

— Nici decâtu nu vré sè-mi iésa din capu convingerea, cá celu multu eri am vedíutu pe acelu ticalosu de Lazaru. Viniam a casa din satu prin padure; purtám pe umeri unu sacu mare, care contínea panea pentru septemana. La capetulu unei carári de odata me aflai fatia de unu flacáu care semená cá dóue picaturi de apa cu descrierea persónei a dóu'a. Voiam sè-mi urmezu calea, inse cararea erá ingusta si flacáu nu voiá sè ferésca. „Ce ai acolo?“ me intrebà elu aretandu-mi saculu. I respunsei: Vedi bine, cá niste pani. „Vinde-mi un'a!“ — Nu sum negutiatóriu de pane. — „Asiá dara dà-mi un'a!“ — Sum multu mai saracu, decâtu sè potu daruí; dar nici dta nu-mi pari a fi cersítóriu. — „Dar mi-trebuc, càci mi-i fóme.“ — Ast'a e o bóla, de care usioru te poti lecuí. Du-te in satulu de unde vinu eu, vei sosí acolo in o jumetate de óra, si pitarulu cóce pentru tóta lumea. — „Nu m'oiu duce in satu, si mi-vei dá panea.“ — Hahaha, — incepui a ride. — „Dá-mi-o vei indata?“ — continuà omulu, scotiendu din pusunaru unu pistólu si indreptandu tievea spre mine, — de cumva nu vrei, ti-zdrobescu crerii!“ — N'aveam nimica cu ce sè me aperu, si nu voiam cá pentru o pane de optu bani sè-mi riscu viét'a. Mi-deschisei saculu, luai o pane si o aruncai inaintea flacáului, care o apucà fara sè dica „multiamu“, mi-intórse dosulu si disparù intr'unu desisiu, unde si draculu numai cu greu l'ar fi pututu

urmá. Elu va fi parasitu in nóptea trecuta padurea, cá sè mérga a regasi pe stapanulu seu, cá in compan'ia lui sè te pandésca si sè te jefuiesca. Déca l'ai omoritu, ai facutu bine; glontiulu dtale a respлатitu panea mea.

Pana candu Médardu Taboureau povestì aceste, Saint-Maixent, ascultandu-lu cu cea mai mare atentiune, se spelá in vasulu plinu de apa rece si facea sè dispara urmele de sange nu numai de pe fati'a sa, ci si de pe vestimintele sale.

Candu elu gatá se 'ntórse catra plugarulu, si cu liniscea cea mai naturala i dîse:

— Asiá dara cá sum mai bine asiá!

— Ah! credu! — esclamá plugarulu, abiá te potu recunósce. Pare cá ai devinitu indata unu domnu mare . . . Dta trebue sè fii celu putínu marquis séu conte, nu-i asiá?

Saint-Maixent surise.

— La draci, fratióre, — respunse elu, — câtu de bine ghicesci! In adeveru, eu me numescu conte de Laurières. Famili'a mea se trage din Velay; póte cá ai auditu vorbindu-se despre ea.

Médardu Taboureau respunse afirmativu, si elu dîse adeveru, càci Saint-Maixent si-a datu numele unei familie bine cunoscute; dar, totu vorbindu, elu scrutá gentilomulu cu o atentiune incordata, si dupa aceea murmurá între dinti:

— Admirabilu câtu de tare i sémena! Nimica nu-i lipsesce, nici miculu semntu negru de-a supra budiei . . . De cumva ar fi elu, ce lucru ghicitu! . . . In sfirsitu, numai decâtu vomu vedé.

Saint-Maixent nu se aflá bine de felu; privirile plugarului, in continuu ficsate spre elu, lu-genau si nelinisceau.

Intr'aceea elu sciea totu ce a voitu sè afe. Caus'a pentru care elu a intrebatu de Mauriac si de directiunea ce trebuiá sè apuce spre a ajunge acolo erá, cá acestu orasielu se aflá numai la o departare de trei séu patru mile de castelulu de Rahon. Ajunsu odata la Mauriac, marquisulu nu mai avea nici o greutate seriósa cá sè póta sosí la rud'a sa.

In momentul acést'a elu nu mai avea decâtu o dorintia, o dorintia naturala si legitima, adeca de a esi câtu mai iute de la acelu plugaru, care i sciea descrierea de-a rostulu si care doriá atátu de multu sè védia inaintea puscei sale pe fugarulu, a carui prindere séu móрте putea sè-i aduca trei mii de livre.

Gentilomulu intrandu in odaia si-luà pelerl'a josu; acuma o puse éra in capu, si scotiendu din pusunaru unu banu de argintu, lu-intinse lui Médardu Taboureau.

— Mi-ai facutu serviciu, — i dîse elu, — fâmi dara placerea si primesce-lu si bé in sanetatea mea!

— Ti-multiamescu, domnule conte, fórte ti-multiamescu! . . . Dar nu vrei sè te odihnesci putínu la noi, domnule conte, si sè manci ceva?

— Nu, càci grabescu sè sosescu la tint'a caletóriei mele?

— Asiá dara ti-dorescu cale buna si bunu ajunsu, domnule conte! Dumnedieu sè te ferésca sè te 'ntelnesci in cale cu facatorulu de rele Saint-Maixent séu cu ticalosulu hotiu Lazaru!

— De cumva i voiu intelní, va fi cu atátu mai reu de ei, — dîse marquisulu. Sum ingrigitu si am niste pistole cari li voru respunde.

Aceste cuvinte din urma fure pronunciate pe pragulu casei.

Gentilomulu luà din manile copilasiului frênele lui Djali si se urcà in siea.

Médardu lu-salutà pentru cea din urma óra si intrà iute.

Saint-Maixent plecà in pasi catra padure.

Cararea ce apucà, ducea cinci séu siese sute de pasi de-a lungulu unui gardu de soci si de aluni, ce serviá de ingraditura terenului vecinu.

Médardu Taboureau, a carui presupuneri din ce in ce creșcra, luà puse'a sa vechia, esi din casa pe usi'a de dindreptu si fugi de se puse la pânda la capetulu ingradituri.

Acolo elu departà crengile cu tiév'a puscei sale,

— o puse la ochi, cá venatorulu ce pândesce, si așteptà.

Saint-Maixent, totu in pasi, sòsi si trecù la capetulu gardului.

— *Eh! domnule marquis*, — strigà plugarulu, — ai uitatu ceva.

Gentilomulu se rentòrse machinalminte in siea, oprindu pe Djali, si intrebà :

— Ce ?

— Ai uitatu, cá pentru capulu dtale s'a anuniatu premiu, facatorule de rele, si cá ti-datorescu unu glontiu, pentru cá esti marquisulu de Saint-Maixent! — respunse Médardu.

In acel'a-si timpu elu tintì si dadù focu.

(Va urmá.)

S A L O N U :

Calindarulul septemanei.

Dumin.	6 18	E. 4. ajun. c. p. Ioan Scer.
Luni	7 19	ss. st. mm. Vasilevs, Efrem, Capit.
Marti	8 20	c. p. Teofilact. s. ap. Ermi.
Mercuri	9 21	40 mm. din Sevastia, s. Cesariu.
Joi	10 22	ss. mm. Codrat, Ciprian, c. ma Anast.
Vineri	11 23	s. p. Sofroniu, c. p. Pioniu.
Samb.	12 24	cc. pp. Teofan Mart., Grig. Dial.

Barbatulu si femeia.

— Schitia francesa. —

I.

Barbatulu.

Déca eu asiu fi femeia, asiu dorí sè iubescu si sè fflu iubita, càci asiu sci, cá femeia fara inima n'are nici o valóre, si cá conditiunea si tint'a esistintiei sale e iubirea. Si cá sè potu corespunde cu atâtu mai bine chiamàrii mele, asiu dorí mai multu sè fflu placuta, decâtu frumósá, — mai bine de cultura escelenta, decâtu batetóre la ochi, — mai amabila, decâtu pedanta, — si mi-ar placé sè am unu farmecu interioru, caruia nici speranti'a nu ar puté resiste.

Déca eu asiu fi femeia, nu dicu cá mi-asiau ferí anim'a de tóte simtiemintele candidé, dar scíu siguru, cá numai odata asiu iubi in viétia; garanti'a infalibila a fidelitãtii mele ar consiste in greutatea, cu care mi-asiau alege fiinti'a démna de amorulu meu, — càci asiu vré, cá in obiectulu amorului meu sè se intrunésca marimea sufletului, insusirile nobile ale ànimei, darurile spiritului si frumseti'a figurei.

Déca eu asiu fi femeia, asiu invetiá de timpuriu, cá frumseti'a e primulu daru ce amu capetatu de la natura, si cá frumseti'a este ceea ce natur'a mai antâiu ni ia. Din invetiatur'a acést'a mi-asiau face acea conclusiune, cá sè nu basámu multu pe flórea trecatóre a frumsetii si sè me inavutiescu cu simtieminte de acele, cari supraviezá acést'a si ne impresóra cu niste farmece, cari dau sufletulu tinerétia, frumusetia si freschetia vecinã.

Déca eu asiu fi femeia, asiu vré sè fflu buna, cá cu atâtu mai multu timpu sè remanu tinera si frumós-

sa; càci nimica nu imbetranesce si uritiesce asiá tare, e cá si man'a. Asiu vré sè fflu amabila, cordiala si buna fatia de toti, chiar si fatia de femeile mai frumóse si mai tinere decâtu mine. In bunetate este unu ce frumosu, care permite cá adese ori sè schimbãmu bunetatea cu frumseti'a.

Déca eu asiu fi femeia, n'asiu fi cocheta; intielegu acea dorintia vana de a placé, care e semnulu lipsei de spiritu, si a carei dorintia de frunte este, d'a se vedé incungiurata de o multime de curtenitori, — cari cu budiele suridu amoru, cu privirea promitu rãiu, pe candu ànim'a loru remane nesimtitóre.

Déca eu asiu fi femeia, si inca femeia frumósá, n'asiu fi capritiósá. Cunoscú dical'a, cá capritiulu e ghimpele rosei; inse mie mi-placu mai multu rosele fara ghimpi. Capriciile femeiloru, ce e dreptu, se toleréza; inse óre n'aru fi ele multu mai amabile fara de aceste ?

Déca eu asiu fi femeia, n'asiu fi sclav'a neconditionata a modei, si in locu de a imitá tóte secaturele fara gustu, mi-asiau consultá oglind'a, si acolo asiu decide, cá ce felu de compositiuni de colori sè potrivescu la fati'a mea; acolo asiu hotari, déca am sè portu manece largi séu anguste, talia lunga séu scurta, rochia cu slepu séu scurta, si câtu sè acoperu din farmecile mele si câtu sè espunu vederii publice ?

Déca eu asiu fi femeia, in etate de 25 ani, n'asiu mai voi sè aparú féta tinera; la 30 de ani asiu incetá a dantiá; la 40 ani asiu abdice de colorile pré deschise, de tali'a decoltata, si asiu concede altora decoratiunile de flori.

Déca eu asiu fi femeia, nici odata n'asiu lasá sè me védia cine-va nepeptenata si in negligé; n'asiu marturisi, cá am apétitu mare, nu mi-asiau pré inaltia graiulu, si nici odata n'asiu fugi, mai alesu de cumva asiu purtá maneci volante si flori la peleria.

Déca eu asiu fi femeia, nici odata n'asiu fi negligiata; scopulu meu principalu ar fi curatieni'a. Nici odata n'asiu uitá dis'a lui J. J. Rousseau, cá: o femeia necurata este ceea ce mai multu ne respinge in natura si déca barbatulu se ingrozesce de ea, totu-deuna are dreptu.

Déca eu asiu fi femeia, asiu iubi laud'a, inse

laud'a delicata si fina; si cá s'o potu deosebí de lingusire, n'asiu primí tóte laudele de bani buni, ci leasiu cumpení. Si asiu sci, cá femeile deja la nascerea loru sunt daruite cu unu spiritulu, pe care barbatii nu potu sè-lu ajunga, — si m'asiu indestulí cu sórtea mea. N'asiu fi inaintea oglindii mele si nu mi-asiu rumení fati'a; n'asiu fi doctrinara, nici pedanta. Càci asiu sci, cá barbatiloru — ce e dreptu — le place societatea femeiloru cu minte, inse déca aceste vreu sè brilleze cu sciinti'a loru, dinsii numai decátu se ferescu.

Déca eu asiu fi femeia, asiu nisuí sè fiu totu viala; prin ast'a nu intielegu, cá asiu cautá in continuu numai petrecere, dar cá m'asiu ferí de intristarea fatiarita. Fati'a trista stèrnesce interessare si pe unu timpu atrage atentiunea, — dar spiritulu vialu este ceea ce cuceresce si incatenéza.

Déca eu asiu fi femeia, asiu fi casnica, lucrátore si simpla; n'asiu dori sè fiu regin'a balului, nici a escelá in promenada, càci asiu sci, cá loculu adeveratulu alu femeii este caminulu familiaru; cá farmeculu celu mai incantatoru alu ei este casnic'a; in alte locuri ea straluce, dar aice incaldiesce. Asiu sci, cá barbatii — ce e dreptu — si-petrecu fórté bine cu femeile dantiátore, preamblátore si totu-de-una gata de petrecere; inse candu vreu sè se însóre, cauta de totu alte insusiri si sociile loru!

(Respunsulu femeii — de alta-data!)

Figaro.

Oglind'a lunei.

(A se vedé si portretele din nr. presinte.)

(H.) Tóte semnele ni aréta, cá actiunea nu póte sè se amane multu timpu, si cá erumperea resboiului intre rusi si turci e numai cestiune de timpu. Russi'a, care si-a mobilisatu armat'a, nu se mai póte retrage, fara a se espune risului generalu.

In stadiulu acest'a alu lucruriloru, noi sè continuám a represintá cetitoriloru nostrii pe aceia, cari in resboiulu vfitoru probabilminte voru avé unu rolulu importantu.

Portretele ce le publicám in acestu numeru, infatisiéza pe acei membrii ai familiei domnitóre rusesci, cari au cea mai mare inriurare a supra desvoltárii eveniminteloru.

Maria Alesandrovna, tiarin'a, adeca soci'a tiarului, este persón'a prima de care ne ocupám, càci prin legatur'a sa conjugala stà mai aprópe de acelu, care conduce destinele Russicii. Ea e fiic'a lui Ludovicu II, principe de Hessen, acuma se afla in alu 53-le anu alu etàtii sale. S'a maritatu in 1841, si a avutu 6 fii si o féta. Fiic'a ei, Maria, s'a maritatu acuma-su doi ani dupa principele de Edinburg, fiulu alu doile alu reginei englese Victoria. Prin acésta casatoria s'a planuitu o legatura intima intre ambele curti, de care rusii mai alesu acuma aru avé mare trebuintia. Dar, precum se vede, planulu s'a facutu insedaru.

Celu mai mare fiu alu parechei domnitóre rusesci, precum si-potu aduce a minte cetitorii nostri, a muritu la Nizza inainte de diece ani. Mórtea lui a fostu fórté tragica, cu atátu mai vértosu càci avea deja o logodnica fórté incantátore, pe principess'a de Dagmaru. VEDIENDU apropiarea mortii sale, dinsulu chiamá la sine pe frate-seu care urmá in etate dupa

elu si dandu-i in mana man'a logodnicei sale, i dise: „Eu moru, ti-lasu inse tie tesaurulu meu celu mai scumpu, pe logodnic'a mea. Iubesc-o si fiti fericiti dimpreuna!“

Asiá s'a si intemplatu. Frate-seu, principele de coróna de acuma (cesarevicu) Alesandru Alesandroviciu luà de socfa pe principess'a de Dagmaru, fost'a logodnica a repausatului seu frate. Principele de coróna e inca tineru, abiá de 33 ani. Dinsulu, precum se sustine, nu e amiculu germaniloru, ci simpatiséza cu francesii. Dar nu peste vomu avé ocaziune sè vedemu încátu se va adevéri acést'a, càci tiarulu e obositu de domnire si vré sè abdica.

A trei'a persóna, alu carei portretu se publica in nrulu de fatia, e Vladimiru Alesandroviciu, alu treile fiu alu tiarului. Dinsulu s'a nascutu in 1847. De siguru si elu va avé vr'unu rolulu in evenimentele ce au sè se petréca in curendu.

*

Si dupa aceste sè inregistrám pe scurtu scirile cele mai próspete!

In orisonulu politicu europeanu domnesce acuma linisce, intocmai cá ceea ce precede o vijelia. Si tóte semnele aréta, cá acésta vijelia va erumpe cátu mai curendu.

Russi'a a mai facutu o incercare, cá sè reéca cátu mai bine cu planulu seu. A nume a tramisu pe diplomatulu seu Ignatieff la tóte curtile mari din Europa, spre a le angagiá cu Russi'a. Ignatieff a si fostu la Berlinu si la Paris; dar la Londra nu se va duce, càci de dupa semne acolo insedar ar merge, ci se ve rentórce la Viena.

Intr'aceste armat'a rusesca stà gata la Prutu, asteptandu in totu momentulu ordinulu sè incépa actiunea.

Negotiatiunile de pace intre turci si montenegrini inaintéza fórté cu greu, ma dóra nici nu voru avé vr'unu resultatu, càci montenegrinii ceru marire de teritoriu, si turcii nu vreu sè acórde acést'a.

OE E NOU?

Aflám cu bucuria — din „Telegrafulu Romanu“, — cá subcomitetulu despartimentului din Sibíiu alu Asociatiunii transilvane a decisu sè trimita din sinulu seu barbati cunoscatore de agricultur'a rationala in tóte ramurile ei, cari sè invetie poporul, cum sè se scia folosi de mosi'a ce o au mai intieptiesce si cu mai mare cástigu decátu pan'acuma. Acesti barbati voru esi candu intr'una candu intr'alta comuna din acelu despartimentu, si a nume duminec'a si serbatórea, si voru tiné prelegeri publice despre deosebitele ramuri ale agricultur'e, dupa impregiurárele deosebitelu comune. Barbatii alesi spre acestu scopu sunt dnii: E. Brote si D. Comsia.

Camer'a deputatiloru in decursulu dileloru trecute a tinutu putine siedintie. Dar nici cele putine n'au avutu vr'o importantia mai mare. Desbaterea proiectului de lege pentru judecatorii de pace, la dorint'a ministrului presedinte, s'a amanatu pe mai tardiu. Caus'a acésteia este, cá chiar si in partid'a guvernamentalá inca s'a formatu in contra ei o opozitiune mare. Mercuri ministrii Széll si Tisza au respunsu la o multime de interpelatiuni, intre altele si la

a lui Polit in cestiunea orientala. Sesiunea a două se va incheia dilele viitoare, si-apoi numai decatu se va deschide a treia. Dintre deputatii romani „nationali“ numai dlu Georgiu Popu a asistatu la siedintie.

Balu romanu in Viena. Comitetulu Societății „Romania-Juna“ din Viena a anuntiatu, ca la 3/15 martiu va da unu balu romanu pentru folosulu cabinetului de lectura alu ei si pentru ajutorarea tinerilor studinti romani lipsiti de mijloce. Dómnelle: Matilda Dumba, Maria de Marenzeller, Maria de Filisianu si Zoe de Florescu a binevoitu a primí patronatulu acestui balu. Despre succesu in nr. viitoru, de cumva ni se va scrie.

Causa nebunii sultanului a stérnitu felurite explicatiuni. Din cele multe, éta una: Dr. Wautrin scrie in o fóia francesca, ca bół'a sultaniloru urméza din inveninare si ca veninulu li se dá in cafea. — Acestu veninu e diamantulu sfarmatu, nu diamantulu cunoscutu, ci altulu, o fabricatiune a nume, inventiunea chimistului Strass. Acestu diamantu se compune din stiela si plumbu. Pulverisatu, diamantulu acest'a se topesce in apa si cafea, beutu astu-felu e veninu, si produce turburare, apoi apoplexia si in urma nebunía.

Damele n'au se se planga in anulu acest'a, cáci cerulu s'a ingrigitu ca in septeman'a trecuta ele se capete in abundantia mijloculu de infrumsetiare, cunoscutu sub numele „néua de martisoru.“ Patru-dieci si optu de óre a ninsu in continuu, asiá incátu pe o di s'a intreruptu comunicatiunea si pe cáile ferate in tóte directiunile.

Suitanulu — dóra ca se probeze, ca-i cu mintea deplina — a daruitu lui Milan o sabia de gala.

Biserica si scóla.

Starea invetiamentului romanu in comitatulu Biharia e fórté trista. Tocmai acuma primimu raportulu statisticu alu inspectorului scolaru dlu Art. Siarcadi. Din acestu raportu vedemu, ca 37,844 de locuitori gr. c. ai comitatului (intre cari se numera si rusii) au 68 de scoli confesiunale, numerulu prunciloru obligati pentru scóla e 5916, dintre acestia ambla la scóla (afara de rusi) 2817; cei 175,252 de locuitori gr. or. ai comitatului au 22,331 de prunci obligati pentru scóla, din cari inse numai 6273 umbla la scóla.

Dn'a Maria Popescu, proprietarésa in Bradu, a daruitu bisericeii gr. or. de acolo unu pothiru, discu, linguritia si stelutia, in pretiu de 145 fl.

Societati si institute.

Societatea „Petru Maioru“ a tinerimei romane din Budapesta a publicatu in o brosiura raportulu generalu istoricu despre activitatea sa de la infiintarea ei pana in presinte. Ni rezervamu pentru alta ocaziune a vorbi mai pe largu despre acest'a societate; acuma observamu numai atáta, ca existintia unei societati romane de lectura in capital'a Ungariei, importantia si chiar necesitatea ei, este evidenta. — De aceea chiamamu atentiunea publicului nostru a supra acestei Societati, si lu-rugamu se o spriginésca, facéndu colecte pentru sustinerea ei. Bani se potu tramite si prin redactiunea nostra.

Delegatiunea societati academice romane. La Societatea Academica incependu a se formá o biblioteca, subscrisulu, ca onoratu cu presiedintia a-

cestei societati, vine mai antaiu a aduce omagiurile sale generosiloru donatori cari s'au grabitu a-i oferi colectiunile loru pentru unu scopu atatu de nobilu si de utilu; totu odata aduce gloria memoriei repausatului Archimanoritu Genadiu Popescu, carele dupa mórtea sa i-a lasatu o colectiune de peste 600 volume, opere preciose de autori clasici si mai cu séma de ramur'a teologica. Dara fiindu de mare necesitate ca Societatea se fia totu odata in curentulu miscarii literarie si sciintifice din tíera, subscrisulu in faci'a necesitatiintei mijloceloru in care se afla Societatea spre a-si inavuti bibliotec'a pe catu se cuvine, crede oportunu a face apelu la nobilele simtieminte ale dloru autori si tipografi din Romania, ca din operile ce voru tipari, se binevoiesca a tramite macaru cate 2 esemplare pentru acesta biblioteca, destinata a fi pusa la dispositiunea tuturoru ómeniloru de sciintia si de studiu. Ionu Ghica. Bucuresci, 15 febr. 1876.

Literatura.

O lipsa mare a literaturii nostre este si aceea, ca nu préavemu in traducere romanésca operile scriitoriloru renumiti straini, — si deosebi incátu privesce pe poetii mari ai altoru natiuni, literatur'a nostra abia i cunoesce inca. Credemu dara a face unu adeveratu serviciu literaru, anuntiatu, ca de acuma inainte vomu introduce in colónele foi nostre róndu pe róndu, in traducere catu se póte de fidela, si productele poetiloru altoru natinni. Din candu in candu le vomu insoti si cu schitie literare si biografice, dimpreuna cu cate unu portretu. In nrulu presinte deschidemu sírulu acestoru poesii cu un'a de Pusckin, renumitul poetu rusu, despre care credemu ca vomu puté vorbi de alta-data mai pe largu.

Dóue diuare: „Romanulu“ si „Uniunea Democratica“ iau notitia de manuscriptulu „Bataia brósce-loru cu siérecii“ descoperitu de dlu dr. Silasi in o biblioteca din Clusiu, despre care s'a raportatu in nr. trecut.

La Iasi a aparutu: „Filosoff'a fatia cu progressulu sciintieloru positive“, de Constantinu Leonardescu.

A esitu de sub tiparu la Bucuresci: „Manualu de istoria moderna“, pentru clas'a 3 gimnasiala, si se afla spre vendiare la tóte librarile precum si „Istoria antica si mezia“, elaborate de M. Michaescu.

Dlu G. G. Stefanescu, membru la curtea de apelu din Bucuresci, a publicatu urmatórea lucrare: „Suveranitatea Romaniei fatia cu dreptulu gintiloru.“ Nu ni s'a tramisu.

Diuare nóue. La Bucuresci a aparutu: „Revist'a Societati de architecti si ingineri“, va esí de dóue ori in luna, — „Saténulu“ fóia pentru poporu, — éra la Focsiani „Curierulu de Focsiani.“

„Lumin'a“, sub acestu titlu frumosu a aparutu unu diuare de septemana la Bucuresci.

Dlu N. Scurtescu, junele nostru poetu, a publicatu la Bucuresci o culegere a poesiloru sale, sunt titlulu: „Poesii.“ De o vomu primí, vomu revini.

„Limbagiulu floriloru.“ Se anuntia a dóua editiune a scrierii dnei Veturia M. Florentiu, intitulata „Limbagiulu floriloru.“ Acest'a a dóua editiune e oper'a dómnei Parascheva M. Florentiu, care a absolvitu cursulu normalu din asilulu Elena Dómna in Bucuresci. Oper'a e dedicata dneloru si dsioriloru romane.

Unu nou organu de publicitate a aparutu la București sub titlulu : „Revist'a armatei.“

Revista literaria straina. De si colónele foi nóstre sunt fórte inguste, totusi de acuma inainte vomu trece in revista scurta si opurile mai renumite ale literaturilor straine. Evenimentulu septemanelor din urma e aparitiunea seriei a dóu'a din

„*Legendele secoliloru*“, de Victoru Hugo. Acésta seria contine dóue tomuri, si a aparutu la 26 febr., la a 75-a aniversaria a poetului. Nu si-ar fi pututu serbá mai frumosu diu'a nascerii. Acest'a e unu adevratu evenimentu in lumea literara. Partea prima din aceste legende admirabile a aparutu inainte de 20 ani, pe candu poetulu traia in esilulu, de aceea scrisese elu cá motto in fruntea tomului primu aceste cuvinte :

Livre, qu' un vent t'emporte
En France, ou je suis né,
L'arbre déraciné
Donne sa feuille morte . . .

Inse mai tardíu „l'arbre déraciné“, arborele desradecinat, a prinsu érași radecini in pamentulu patriei natale, si a produsu — precum se vede — érași fructe. Infloresce din anu in anu. Tóte diuarele literare francece se ocupa acuma de acestu opu. Tóta constata, cá poetulu stá si acuma la inaltímea sa de mai nainte, si de si betranu, spiritulu lui nu se afla in decadintia. — Despre alte opuri de alta-data.

M u s i c a.

O cantarétia romana, domnișór'a Teodorini, fic'a directorului teatralu din Craiova, face mare efectu in teatrele din Italia, unde debutéza acuma in opere. Diuarele de acolo scriu cu entusiasmu despre acésta nóua cantarétia.

La Tábozsky si Parsch in Budapesta a aparutu : „Népszínházi dalok“, 32 de cantece populare magiare, adunate de Tisza Aladár, pretiulu colectiunii întregi e 3 fl., — „Murmeln de Quelle“, polcamazur, pentru pianu de Filipu Fahrbach jr., pretiulu 50 cr.

Industria si comerciulu.

Ace de cusutu. Fara voia ti se pune întrebarea : „Unde se ducú tóte acele de cusutu?“ candu citesci într'o fóia americana, cá actualminte se afla in Statele-Unite optu fabrici de ace de cusutu, cari producú pe dí 47 milióne de ace. Afara de aceste se mai impórtá inca 25 milióne pe dí. De óra-ce tóte se vendú, se póte socotí cu positivitate, cá pe tóta diu'a se perdu 72 milióne de ace, séu 50,000 pe minute.

Croitóri femeii. Din caus'a mobilisárii armatei rusesce, in Russia sunt ocupati actualminte cu facerea mantaleloru militare nu numai croitorii civili si militari de acolo, dar si croitorii femeii. Numai in Moscova lucréza acum peste trei sute femeii la montare militare, cari au fostu comandate directu de ministerulu de resbelu.

T r i b u n a l e.

Dlu Florianu Ciocanu, avocatulu in Seini, comitatulu Satmaru, si-a mutatu locuintí'a la Cehu in Selagiu. Astfelu si cei putíni advocati romani din Satmaru s'au mai imputínatu.

F e l i u r i t s.

Mancatorulu de chartia. Unu casu cu totulu estraordinaru se va presintá in curendu la facultatea de

medicina din Paris. E aprópe unu anu, unu d. Gouvenot fu bolnavu de galbinare si de si se insanetósí dupa putínu timpulu, totusi pelea sa pastrá o óre-care culóre pamentósa. Intr'o séra, unulu din amicii sei lu-consiliá d'a mancá alimente albe, cá lapte cu orezu, etc. . . . Gouvenot încercá, inse fu incedar. Elu avú atunci cá o inspiratiune, intrá într'o cafenea si mancá unu díaru. A dóu'a dí privindu-se in oglinda si vedendu o óre-care schimbare in colórea sa, continuá acestu regimulu si in timpulu de siepte luni se nutrí in tóte dílele cu câte unu díaru la fa-care mancare. Inse într'o dí observá, cá acestu nutrimentulu i-a albitu perulu si i-a datu o culóre fórte palida. Pe langa acésta elu vedíu, cá nu mai póte sè manance altu-ceva de cátu hartia, cáci ori-ce altu nutrimentulu lu-bolnaviá. Amu fostu sè-lu vedu, díce unulu din colaboratori díarului „L'Événement“; erá tocmai óra dejunului si candu am intratu, d. Gouvenot mancá unu numeru din „Gazette de France.“ M'a invitatulu sè impartu cu dinsulu modestulu seu dejunu, inse i-amu multiamitu cu sinceritate. Viitorulu ne va spune unde lu-va conduce acestu regimulu. Elu a fostu esaminatu de trei dintre medicii cei mai ilustrati din Francia, cari voru adresá unu raportulu facultáti de medicina din Paris. („Romanulu.“)

Suvenirea mortiloru.

Mihaiu Stupa, fostu esactorulu alu comitatului Biharia a repausatu la 6 martiu, in Oradea-mare, in etate de 80 ani.

Alesandrina Haralambu n. Magheru, a repausatu la Craiova, la 20 febr., in etate de 25 ani.

Post'a Redactiunii.



Hrabova. Se va publicá.

Fiulu lui Castore. Cele tranise sunt publicabile. Dar de ce masc'a?

Versurile : Fratii farmecati, Visulu Romanului, Copil'a pe mare (tehnica laudabila), Suvenire, — nu se potú publicá.

Dlu T. V. G. in Iasi. Cealalta inca va urmá cátu mai curendu. Multiamita si salutare!

Dsiórei E. L. in Recasiu. Novel'a criticata, dupa o prelucreare nóua, póte concurge si a dóu'a óra. Scritórea englesá va urmá, candu va fi locu.

Dlu dr. J. N. in Zelau. Amu primitu. Multiamita pentru zelulu amicalu. Credemu, cá foile sosescú regulatu, cáci asiá ni se serie din tóte partile. Salutare.

Adioulu copilei. Se póte publicá, dar trebue sè se faca óresi-cari corectiuni. Sange — pretinge (in locu de pretinde), — iubita — ficea, cu suna tocmai bine.

De-aslu fi! Este o imitatiune dupa o poesía cunoscuta.

Dlu J. T. Díci cá „ceva gratis cu iubire acceptámu!“ Dieu! mare suprindere. Dar parale sè nu-ti mai tramitemu de-a supra?

Dsiórei J. M. in B. Asiá se póte, de cumva ni dati voia a sterge câte-va síre.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu : IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1877. Calea tieriei nr. 39.